

Historia Komisji Młodzieżowej w Wałbrzychu

Początki turystyki młodzieżowej wałbrzyskiego Oddziału PTTK sięgają roku 1951 kiedy to przeszkolono 34 młodzieżowych przewodników turystycznych. Jesienią i zimą 1952 roku wiceprezes Oddziału kol. Stanisław Leszczyński prowadził pierwsze wycieczki piesze górskie, a zimą także narciarskie, organizowane dla wałbrzyskich szkół w Sudety Środkowe. Pierwszym młodzieżowym kołem PTTK, które powstało na terenie oddziału był „Kolejarz”, założony w roku 1952 przez wspomnianego już Stanisława Leszczyńskiego oraz Tomasza Gorajskiego. Popularność turystyki szkolnej w latach pięćdziesiątych na terenie powiatu wałbrzyskiego była dość znikoma. Brakowało bowiem fachowej kadry nauczycielskiej. Dopiero w czerwcu 1959 roku z inicjatywy kursu organizatorów wycieczek powstała Komisja Młodzieżowa, która za główny cel obrała sobie rozpowszechnianie turystyki wśród młodzieży. Pierwszą masową imprezą zorganizowaną przez Komisję był Jesienny Rajd Młodzieży we wrześniu 1959 roku, w którym uczestniczyło 45 osób. Pracami Komisji kierował początkowo kol. Leszczyński.

Od samego początku Komisja Młodzieżowa współpracowała wraz z innymi Komisjami Oddziału. Pierwszym przejawem takiej kooperacji było założenie 36 szkolnych kół krajoznawczo-turystycznych przez Komisję Turystyki Pieszej. Nie bez znaczenia pewnie jest fakt, że Komisja ta, założona w 1961 roku, była kierowana przez Kierownika Szkolnego Powiatowego Ośrodka Krajoznawczo-Turystycznego Andrzeja Madaja, który z racji piastowanej funkcji miał kontakt z kadrą nauczycielską. Nareszcie uaktywniono grono pedagogiczne, poprzez zorganizowanie kursu organizatorów wycieczek szkolnych. Uczniowie wyjeżdżali także na letnie obozy wędrownie. W drugiej połowie lat 70 dzięki kol. Bartłomiejowi Ranowiczowi Komisja rozwijała się niezwykle prężnie. Działo ok. 70 kół SKKT (sic!), zrzeszających ok. 1400 członków. Niezwykle aktywnie w prace Komisji włączali się opiekunowie SKKT: Maria Urbanowicz, Stanisław Mastalerz, Jan Beszterecha i Czesław Wikiński. Rajdy i zloty organizowane przez Komisję cieszyły się niezwykle popularnością i frekwencją. Wystarczy wspomnieć, że w latach 1977-1980 w wycieczkach, rajdach i zlotach wzięło udział aż 5131 uczniów.

Początek lat 80 to prawdziwy boom turystyki młodzieżowej. W imprezach komisji organizowanych dla uczniów w latach 1981-1984 brało udział 11655 osób! Dzisiaj są to cyfry po prostu wręcz niewyobrażalne. Szkoleni są także cały czas młodzieźowi organizatorzy turystyki. W połowie lat 80, na propozycję ówczesnego Sekretarza Oddziału kol. Zofii Sikory, każde szkolne koło krajoznawczo-turystyczne miało za zadanie przygotować inną imprezę. Zwyczaj ten przetrwał do dnia dzisiejszego. I tak na przykład w roku 1984 Rajd Marzanna został zorganizowany przez SKKT w Starych Bogaczowicach, Rajd „Czyste Góry” przez SKKT Zespołu Szkół Budowlanych, Zlot „Młodych Przyrodników” przez SKKT przy SP nr 37, Rajd Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych przez Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych. W 1997 roku SKKT przy Zespole Szkół Ekonomicznych zaczęło organizować „Rajd Andrzejkowy”, zaś SKKT „Wędrowniczek” przy PSP nr 21 w Wałbrzychu „Zlot Krajoznawców”, natomiast w roku 2010 SKKT „Nietoperki” „Wiosenny Młodzieżowy Rajd Edukacyjny”.

Pracami Komisji kierują: kol. Czesław Kargol, kol. Babiarz, kol. Zdzisław Zabłocki, Bartłomiej Ranowicz, Marta Mroziuk, Czesława Tkaczyk, Zofia Urbanowicz. W 1989 roku pałeczkę przejmuje

kol. Marta Przygoda i funkcję tę piastuje aż do 2009 roku. W latach 80 niezwykle prężnie działają: M.K. Urbanowiczowie, Lech Rębisz, Marta Przygoda, Marta Mroziuk, Jan Mazurek, Czesław Szwaja. Organizowane są m.i.n. takie imprezy jak: Rajd Skrzatów, 1-Majowe Zawody na Orientację, Rajd Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych, Rajd Młodzieży Szkolnej Trójgarb czy Akcja „Czyste Góry”.

W latach 1985-1988 w imprezach Komisji uczestniczy aż 5471 osób. Największą popularnością cieszy się organizowany 21 marca Rajd Marzanna, w którym średnio każdego roku bierze udział 340 osób. W Zlocie Młodych Przyrodników uczestniczy średnio ok. 245 osób. Na początku lat 90, mimo zmiany ustrojowej w kraju nadal prężnie działają SKKT i ich opiekunowie: Marta Przygoda, Małgorzata Grędzińska, Artur Ciempa, Przemysław Chomiak, Jan Beszterecha, Czesław Szwaja. Szkoleni są nowi młodzieżowi organizatorzy turystyki. Pierwszy kurs ma miejsce w 1990 roku, a następny w 1991 roku. Warto zaznaczyć, że zostało też wyszkolonych kilku nowych młodzieżowych organizatorów turystyki w 2011 roku podczas kursu Organizatorów Turystyki. Młodzież wyjeżdża na obozy wędrownicze, organizowane głównie przez kol. Małgorzatę Grędzińską, kol. Czesława Szwaję i kol. Artura Ciempę. Poznają m.i.n. uroki Pomorza Zachodniego i Środkowego, Kaszub, okolic Szczecina, Beskidu Żywieckiego, Niskiego, Śląskiego, Gorców, Tatr i Bieszczad. Przy okazji wycieczek młodzież zdobywała odznaki turystyki kwalifikowanej, głównie GOT oraz Młodzieżową Odznakę Krajoznawczą, Siedmiomilowe Buty a w 2010 roku Dziecięcą Odznakę Turystyczną. Warto zaznaczyć, że 10 uczniów w najnowszej historii oddziału otrzymało prestiżowe wyróżnienie Towarzystwa „Orli Lot”.

Oprócz rajdów, zlotów i wycieczek Komisja organizowała także liczne konkursy oddziałowe, miejskie, powiatowe, również wojewódzkie. I tak od 2003 roku jest gospodarzem eliminacji wojewódzkich Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego uczniów szkół podstawowych i młodzieży gimnazjalnej (od roku 2009 nazywanego Zlotem Krasomówców). Impreza gromadzi liczne grono adeptów piękna czystej polszczyzny i umiłowania swojej własnej ojczyzny. Ich liczba utrzymuje się mniej więcej na równym poziomie, z wyjątkiem pierwszego konkursu, który zgromadził rekordową liczbę- 50 uczestników. Poza tym w roku 2004 było ich trzydziestu, w roku 2005 czterdziestu, potem w latach 2006-2007 trzydziestu sześciu. Ostatni Zlot odbył się w październiku 2010 roku w podwojach schroniska „Orzeł” w Górach Sowich i zgromadził 36 uczestników, reprezentujących 22 szkoły z całego Dolnego Śląska. W 2001 roku Komisja organizowała także eliminacje wojewódzkie Ogólnopolskiej Młodzieżowej Olimpiady Krajoznawczej. Cyklicznie odbywają się eliminacje powiatowe tej Olimpiady, zwanej kiedyś Młodzieżowym Turniejem Krajoznawczym. W roku 2010 wzięło w niej udział 37 uczniów powiatu wałbrzyskiego.

Innym przedsięwzięciem Komisji jest zainicjowany w latach 80 Konkurs „Piosenką Turystyczną Żegnamy Sezon”, odbywający się cyklicznie do roku 1990 i reaktywowany w 1996 roku. Od 2006 roku Konkurs przejął boguszowski OSIR.

Trzeba zaznaczyć, że praca członków Komisji i nauczycieli- opiekunów szkolnych SKKT zaowocowała laurami na poziomie ogólnopolskim. I tak w 1999 roku grupa uczniów z I LO w Wałbrzychu: Tomasz Nasiółkowski, Arkadiusz Grudzień i Artur Sobczak, pod opieką kol. Pawła Jonowskiego zdobyła I miejsce w województwie dolnośląskim i II miejsce w Polsce w Olimpiadzie Krajoznawczej. Do finału wojewódzkiego i ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Krajoznawczego dotarli również uczniowie SKKT przy II LO w Wałbrzychu i Miejska Szkoła Podstawowa w Jedlinie-Zdroju. W 2008 roku SKKT PTTK „Wędrowniczek” pod opieką kol. Artura Ciempy zdobyło I miejsce

w Polsce w konkursie „Na najlepszy młodzieżowy szkolny klub krajoznawczo-turystyczny”, zaś Kamila Paradowska, także z „Wędrowniczków” w roku 2006 zdobyła III w Polsce, zaś rok później wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Krasomówczym w Golubiu-Dobrzyniu.

Do finału centralnego VII Ogólnopolskiego Konkursu Młodzieży Gimnazjalnej dotarła Aleksandra Dmytrasz z Zespołu Szkół w Starych Bogaczowicach, zajmując IV miejsce oraz nagrodę publiczności i młodzieżowego jury. Aby zaktywizować młodzież i nauczycieli do uczestnictwa w imprezach PTTK oraz do zdobywania odznak i organizowania turystyki dla innych Komisja w 1987 roku ustanowiła konkurs na najlepsze SKKT. Pierwszymi jego zwycięzcami zostały: Szkoła Podstawowa w Starych Bogaczowicach oraz Zespół Szkół Górniczych w Wałbrzychu. Kilkakrotnie palmę pierwszeństwa wśród szkół dzierżyły: SKKT PTTK „Atlas” przy PSP Nr 17 w Wałbrzychu, MSP i Gimnazjum w Jedlinie-Zdroju, SKKT PTTK „Wędrowniczek”. Niestety, w związku z malejącą liczbą kół, konkurs został zaniechany w roku 2004. Ostatnim triumfotorem konkursu było SKKT PTTK przy Zespole Szkół w Boguszowie-Gorcach.

Inną formą zachęcenia kadry pedagogicznej do uczestnictwa w imprezach PTTK było zrealizowanie trzech kursów kierowników wycieczek w latach: 2002, 2003 i 2006. Cóż, w nowej rzeczywistości ustrojowej liczba kół maleje. W latach 90 było ich zarejestrowanych 15, natomiast w latach 2000 zaznaczyła się tendencja spadkowa i wiele kół przestało istnieć. Liczba uczestników imprez Komisji Młodzieżowej od kilkunastu lat również sukcesywnie maleje. Jeszcze w latach 1997-2000 wynosiła 1700 osób, by nawet nieznacznie się podnieść w latach 2001-2004 do 1816 osób. Natomiast już w latach 2004-2007 spadła do 735 osób. W związku z mniejszym zainteresowaniem na tworzenie nowych kół i na uczestnictwo w imprezach PTTK, ze skomercjalizowaniem aktywnych form turystyki i powstawaniu alternatywnych organizacji, proponujących młodzieży ten sam produkt tylko pod inną nazwą, na przykład „szkoła przetrwania” zamiast „obóz wędrowny” zmniejszyła się również liczba chętnych na rajdy, zloty i konkursy proponowane przez Komisję. Do tego należy dodać także wycofanie się większości Dyrekcji szkół z finansowania działalności SKKT, a głównie wynagrodzeń kadry pedagogicznej. Cieszy jednak fakt, że powstają nowe SKKT m.i.n. w Boguszowie-Gorcach, w Sokołowsku. A nauczyciele- tak zwani „zapaleńcy” mimo wszystko organizują turystykę młodzieżową w ramach Oddziału.

W ostatniej kadencji w latach 2009-2012 Komisja zorganizowała: trzy Wiosenne Młodzieżowe Rajdy Edukacyjne, cztery Złoty Krasomówców, cztery eliminacje powiatowe Ogólnopolskiej Olimpiady Krajoznawczej, dwa Rajdy Jesienne, eliminacje powiatowe Ogólnopolskiego konkursu „Na najlepszy młodzieżowy klub krajoznawczy” oraz Rajd Andrzejkowy. Komisja spotyka się w miarę potrzeb, około 5-6 razy do roku. Przewodniczącym jest kol. Artur Ciempa, zastępcą Robert Strzeszewski, a członkami: Małgorzata Grędzińska, Jan Beszterecha, Edward Piwoński, Tomasz Czeleń, Grzegorz Jaroni, Wiesława Standzoń i Krystian Machowczyk.